

Γράφει ο Δημήτρης Τσατσούλης

Προβάλλοντας Βάναυσα την αισθητική

Είμαι αναφαίρετο δικαίωμα του εκάστοτε σκηνοθέτη να προσεγγίσει κλασικά ή νεότερα κείμενα κάτω από μια νέα, ακόμη και ανατρεπτική, οπτική. Η επιλογή του κρίνεται από το τελικό αισθητικό αποτέλεσμα, αλλά και τη συνέπεια της σκηνικής πραγμάτωσης με τον δεδομένο στόχο του.

Η σκηνοθετική πρόταση πάνω στο «Ξαφνικά το περασμένο καλοκαίρι» (όπως απέδωσε μεταφραστικά το γνωστό ποιητικό έργο του Τενεσί Ουίλιαμς η «Ομάδα Υψηλού Κινδύνου») όχι μόνον αναιρούσε τον εαυτό της, όχι μόνον έδειχνε διαρκώς το μέγεθος παρανόησης του κειμένου που αναπαριστούσε, αλλά και προσέβαλε την αισθητική του κοινού.

Τα απορήματα ποικίλα: Ένα ενδυματολογικό κομφούζιο παρουσίασε την κ. Βέναμπλ ντυμένη με σφιχτό ανδρικό κοστούμι που θύμιζε κομπέρ - τραβεσί. Τη γραμματέα της Φόξιλ ως κοράσιον με φουστανάκι και πλεξούδες που διέπετο από μαζοχιστικές τάσεις εξάρτησης από την κυρία της. Τον γιατρό ως ναύτη, τον Τζορτζ και την κ. Χόλι ως ανεκδιήγητο δίδυμο παρτοσακών, ντυμένο με φαρδιά φόρμα τον πρώτο και φουστάνι κολ γκερλ τη δεύτερη, με τρύπιο μαύρο καλτσόν (το τελευταίο, μάλλον δεν ήταν προβλεπόμενο αλλά τους προέκυψε...). Τον δε Σεμπάστιαν, που ανοίγει, σκηνοθετική αδεία, το έργο με τα λόγια του Χριστού: «Τούτο εστί το σώμα μου κ.λπ.», ως λαϊκό μάγκα αμφιφύλων προτιμήσεων με σκισμένο μπλουζίν και τζελατισμένο σγουρό μαλλί που, πριν αποχωρήσει, θα πιάσει από το χέρι μόνον τον Γιατρό (ως αδελφή ψυχή;) μεταγγίζοντας του, τι άλλο άραγε, από την ομοφυλόφιλη ιδιότητά του;

Η συνέχεια είναι απερίγραπτη: Η κ. Βέναμπλ της Γρι-

δας Χατζηαντωνίου, σφιγμένη εφιαλτικά στο ανάρμοστο κοστούμι της, κραυγάζει ασταμάτητα με στόμφο, ραίνοντας τον Γιατρό με κόκκινα γαρίφαλα ως σε πίστα και συνοδευόμενη από σκυλάδικο άκουσμα.

Ο σκηνοθέτης, Γιάννης Κοντραφούρης, είχε υποστηρί-

ξει σε συνέντευξή του πως το σκυλάδικο είναι το χαρακτηριστικό άκουσμα της κ. Βέναμπλ, που αντιπαράτίθεται με τη μουσική του Χατζηδάκι ως προσδιοριστικό της Κάθριν. Αυτοαναίρεθηκε: Το ίδιο σκυλάδικο συνοδεύει την τελική συγκλονιστική στο κείμενο εικόνα που αφηγείται η Κάθριν, του θορύβου από τα τενεκέδια των νεαρών πεινασμένων, όπως και τη σκηνή της κατακρεούργησης του Σεμπάστιαν.

Ο πρωτοεμφανιζόμενος Παναγιώτης Σταθόπουλος, στον ρόλο του Γιατρού, αφήγγειλε τα λόγια του χωρίς να τα καταλαβαίνει, αποπροσανατολισμένος εμφανώς, ανέκφραστος σε όλη τη διάρκεια του έργου, αμήχανος κινησιολογικά, ακόμη και περπατώντας. Από τις ενδεικτικότερες σκηνές αμηχανίας όταν, ανατιπλόγητα, βγάζει τη ναυτική του μπλούζα δείχνοντας το γυμνασμένο πανωκόρι του και τα τατουάζ (φτιαγμένα άραγε, επί τούτου ή προϋπάρχοντα;), την κρατά στα δάχτυλα, χωρίς να ξέρει τι να την κάνει και στη συνέχεια την ξαναφορά το ίδιο ανατιπλόγητα. Αλλοτε πάλι, λύνει το κόκκινο ζωνάρι του, κάνει πως μαστιγώνει με αυτό την κ. Βέναμπλ, κι έπειτα παλεύει να το ξαναδέσει αδέξια...

Τέτοια αδόκιμα στοιχεία, δίχως σημασιολογική ερμηνεία, κατακλύζουν την παράσταση.

Αλλά στοιχεία, πάλι, φάνηκε σαν να τα επέβαλε απλώς η προϊστορία του συγκεκριμένου χώρου: Ετοι, μεταξύ άλλων, είδαμε την πίσω μεγάλη πόρτα (απ' όπου είχε κάνει τη συζητημένη του έξοδο ο Αμλετ - Μαρμαρινός στη γνωστή παράσταση) να ανοίγει, όχι μια αλλά άπειρες φορές, και από αυτή να μπαينوβγαίνουν αναίτια τα πρόσωπα. Εκτός κι αν έτσι... βρέθηκε ένας εύσχημος τρόπος να αερίζεται η αίθουσα ή να δίνεται η ευκαιρία σε απεγνωσμένους θεατές να ξεγλιστρούν διακριτικά, μια και διάλειμμα δεν υπήρχε.

Από την άλλη, το γνωστό τέχνασμα κατά το οποίο η απεύθυνση του λόγου γίνεται σε κάποιο δραματικό πρόσωπο και η απάντηση δίνεται από άλλο, γεγονός που στοχεύει στην αποδόμηση του δραματικού προσώπου, συνέβη δις, με αστεία, τη μια τουλάχιστον φορά, αποτελέσματα: Η Κάθριν απευθύνεται στην Αδελφή Φελίστι (εκεί παρούσα) και αντ' αυτής απαντά ο Γιατρός. Εκτός κι αν η απεύθυνση με το επαναλαμβανόμενο «αδελφή» έπαιρνε άλλες συνδηλώσεις, σχετικές με την μετάγγιση ερωτικών προτιμήσεων που έγινε μεταξύ Σεμπάστιαν και Γιατρού στην αρχή.

Αυθαίρετο, ούτως ή άλλως.

Ο Ηλίας Γιαννάκης (Τζορτζ) και η Εβελίνα Αραπίδου (κ. Χόλι) επιτελώντας αυτό που τους ζητήθηκε, το έπιασαν σωστά, έστω και αυτογελοιοποιούμενοι. Η Μαρία Πρωτόπαππα (Κάθριν), στην πραγματικότητα ξένο γι'α την παράσταση σώμα, όταν της επετράπη να παίξει, έδωσε τις μόνες ανεκτές στιγμές της παράστασης. Τι μπορούσε να κάνει στον χωρίς περιεχόμενο ρόλο της η Ελενα Κορρέ; Η Μαρία Κονομή έφτιαξε και κάρφωσε στους τεράστιους τοίχους του σκηνικού χώρου της αποθήκης κάτι άχρωμα συρμάτινα άνθη, από αυτά που συναντάμε σε μικρογραφία σε μπουτίκ δώρων, θεωρώντας πως με αυτά συνδηλώνει τον καθοριστικό, ως χώρο όλου του έργου, εφιαλτικό κήπο της κ. Βέναμπλ.

Η περσινή δουλειά του Γιάννη Κοντραφούρη και της ομάδας του πάνω στο «Γεφύρι της Αρτας» του Γ. Θεοτοκά απάλυνε, μέσα στο εύστοχο σύνολο, τις όποιες ατέλειες: Διέθετε τους μηχανισμούς λεπτής αναίρεσης, δίκαια χαιρετίστηκε ως μια αξιοπρόσεχτη δουλειά. Φέτος, τα θετικά εξαφανίστηκαν, η κακή αισθητική και το δραματουργικό αλαλούμ επεκράτησαν, ο σκηνικός χώρος που φιλοξένησε την παράσταση έμεινε ολότελα ξένος, σε μια προσπάθεια να γεμίσει με αναίτια κυκλάκια ηθοποιών, σε ρυθμό σκυλάδικων ασμάτων. Οσο, δε, για την απόφαση να παρουσιαστεί σκηνικά το απόν πρόσωπο του Σεμπάστιαν, ήθελε μεγαλύτερη σύνεση προς την χειροπιαστή πλέον εικόνα του: Ο ρόλος δεν ταίριαζε ουδόλως στο Κοντραφούρη - όσο κι αν θέλω να υποθέτω (ψάχνοντας αιτιολογίες) πως έγινε ως μια προσπάθεια ταύτισης του πραγματικού σκηνοθέτη με το δραματικό πρόσωπο - Σεμπάστιαν, που στην ουσία αποτελεί τη βασική πηγή δράσης του έργου...

Είναι κρίμα, νέες Ομάδες, νέοι δημιουργοί, να μας προσφέρουν ακαλαίσθητα θεάματα, ενδεδυμένα με υπεροψία που αρχίζει ήδη από το ταμείο...

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ

Τενεσί Ουίλιαμς: «Ξαφνικά το περασμένο καλοκαίρι»

Μετάφραση: Αθ. Καραγιαννόπουλου. **Σκηνοθεσία - Επιμέλεια Κίνησης:** Γιάννης Κοντραφούρης. **Σκηνικά:** Μαρία Κονομή. **Κοστούμια:** Μαρία Κокκίνη. **Φωτισμοί:** Λευτέρης Παυλόπουλος. **Μουσική επένδυση:** Ομάδα Υψηλού Κινδύνου.

Διανομή

Ιρις Χατζηαντωνίου (κ. Βέναμπλ), **Παναγιώτης Σταθόπουλος** (Γιατρός), **Μαρία Πρωτόπαππα** (Κάθριν), **Εβελίνα Αραπίδου** (κ. Χόλι), **Ηλίας Γιαννάκης** (Τζορτζ), **Ελενα Κορρέ** (Φόξιλ - Αδελφή Φελίστι), **Γιάννης Κοντραφούρης** (Σεμπάστιαν).

Ομάδα Υψηλού Κινδύνου - Θέατρο Θνοσειον.

Πρώτη παράσταση: 15/4/99